

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 85. ANUL XIV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbii la expeditorii foiei pe afară la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețului prenumeratiunii pentru Săbii este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tro provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platesc pentru întreaga oră cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a două oră cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbii, in 27 Oct. (8 Nov.) 1866.

Evenimente politice.

Săbii in 26 Octobere.

Telegramele dela Vien'a ce avem ocaziune de a le ceti acum de două zile încôce ne arata ca in regiunile mai înalte este o activitate mare.

Toamă primim foile însele, care ne aduc sciri despre cele ce se petrecu în Viena (pâna la 4 Nov.) Unu art. oficialu în W. Abdp. arata necesitatea de a relna pertratările cu diet'a unguresca despre afacerile comune. In proiectulu comisiunii vede unu fundamentu pentru predorit'a întielegere (intre regimu și diet'a unguresca). Regimulu va fi sinceru fatia cu diet'a in espunerea pareriloru sele, și va caută că principiulu depusu in proiectulu comitetulu: de a asigura esistintia monarchiei și a intereseloru ei celoru mai vitali, sa se duca in indeplinire și sa ajunga la valôre practica. Autonomi'a părtiloru are de scopu întarirea întregulu. Acest'a se va aplică și acolo unde utilitatea largirei marginiloru de autonomia va află espressione legala. Principiulu celu de mare însemnatate și pretiu ce se afla in diplom'a din Octobere despre afacerile comune nu pôte fi parasitu in tierile neunguresci. Institutiunile, ce servescu intereseloru celoru mai înalte spirituale și cari conditioneaza liber'a dezvoltare a comerçulu, trebuiescu supuse tratărei comune.

Zkft are o corespondintia scurticica de altmintrea din Pest'a, datata dela 2 Noemyre n. In aceea se dice ca de akianii respira mai liberu și începu a spera in D. de Beust. Dupa aceea spune cor. ca (sub rosa) s'a facutu mai multor dintre cei de frunte ai partidei, descoperiri, cari suntu in stare de a le restatori increderea in sine. „Baga dta dara bine de sêma“ dice cor. mai departe, ca centrulu pre lângă tôte demonstrările ostile, celu puțin la parere, va întemina amicabilu pre ministeriulu Beust-Majlăth. Pentruca aici in cercuri magiare politice esplica lumea denumirile lui Golukowski și Beust de unele ce stau in strinsa legatura și deduce apoi, ca in legatura cu simptomele din Prag'a manifestate prin tacere elocuenta, tôte lucrurile ducă către realisarea principiulu dualisticu.

Din Pest'a se telegraféza dela 6 Nov. ca Deák a sositu acolo și totu asiá mai multi deputati dietali. Conferintiele pregatitôrie s'au începutu. Cercurile politice suntu fôrte agitate. In totu momentulu se astépta concessiuni însemnate.

Denumirea dlui de Beust și pasirea dloru de Mensdorff și Eszterhaszi din ministeriu, precum și denumirea dlui Iohn de ministru de resbelu suntu publicate in „W. Ztg.“

Cu privire la diet'a ung. publicămu mai la vale invitarea deputatiloru.

Intre scirile mai nôue punemu unu articulu din W. Abdp. care vorbesece despre reform'a armatei, îndetorierea generala de a milită, introducerea pusciloru celoru nôue s. a.

Din Berlinu aflămu, ca contele Wimpffen in calitate de tramisu au avutu audientia la regele Prussiei, la care au fostu fatia și unu subsecretariu de statu.

Conventiunea de Cartell, se dice in diuariile vieneze, încheiata mai înainte cu principele Cuz'a din partea Austriei, precum se aude, se va renôși cu principele Carolu din Romani'a, și va luă o estensiune mai mare. Principele Carolu ne-au datu sa cunôscemu, ca tendintia lui cea adevărata va fi, că sa tina amicitia buna cu vecinulu austriacu, și suntu cause pentru de a preveni încātu se pôte dispozițiunei acesteia. Tocmai pe relatiunile acestea sa puna domnulu de Beust unu pretiu mare.

Din Parisu se spune: Principele Czartoryski au primitu dela emigratiunea polona in Parisu mandatulu, că sa tracteze in causele lor și ale patriei dupa opiniunea (placerea) sea; consentiunea pentru mesur'a, de carea va sa se folosésca, i s'au și datu. Nu au pututu dobandi insa audientia la imperatulu, pentru carea s'au straduitu. Generalulu Fleury — lu asecură de simpathiile nestramutabile ale imperatulu, fu silitu insa cu parerea de reu, a-i declară, ca unei audientia sub jurstările presente s'aru atribui o însemnatate prea mare; sa resemne dara dela acest'a; ca fără

de aceea elu este plenipotentiatu, a dechiară principelui, ca are sa se retina de ori-ce demonstratiune, chiaru și indirecta in favôrea Poloniei.

O scire de totu curiosă aflămu ca au sositu din Constantinopol la „A. Z.“ Scirea acest'a e de însemnatu pentru aceea căci contribue la caracterisarea jurstăriloru europene din tempulu de fatia. Corespondintele foiei „A. Ztg.“ asigura adeca, ca in cercurile diplomatice din Constantinopole se vorbesece cu tôte seriozitatea despre o aliantia între Austri'a și Franci'a in contr'a Russei „Neues Fr. Blatt“ din care scôtemu aceste dice ca ori cum este scirea acest'a de aventurôsa corespondintele mentionatulu diuariu sciă sa aduca temeiuri plausible pentru întărirea ei. Elu scrie: Rusi'a si-a datu tôte silintia de a pune in miscare cestiunea orientala și dupa ce nu i-a succésu cu acest'a au vrutu a pune in miscare o cestiune austriaca resaritenă (östliche), pentru Galiti'a. Cărtile s'a schimbatu; la primavéra, sa dicemu la vera — pentruca pâna atunci va fi infanteri'a francésca de nou armata, Prussi'a reorganisata și Austri'a restaurata — vomu ajunge lucruri, cari voru documentă ca traimu in tempulu aliantieloru, și cari lucra cu puteri unite spre reformarea Europei.

Nu voimu, sa afirmămu, ca Turci'a aru fi liberata noconditiunatu, este numai prea probabilu, ca, dupa ce se va fi încheiatu odata socotél'a cu Rusi'a, se va putea regulă cestiunea orientala cu multu mai usioru, fără sa fia in periculu, de a aduce cu sine unu resbelu europénu. Ve facu atenti la cerculariulu ultimulu francesu, toti agentii Orientulu au de a lucră cu energia intracolo, că sa încungture, încātu se pôte, ori-ce tendintia revolatiunare, de ôrece acest'a este o demandare imperativa in jurstările presinte. Rusi'a se afla deocamdata — deca nu ne insiela tôte semnele — in pusetiune egale nu numai cu puterile apusene, ci și cu cele resaritene precum se află înainte de a începe resbelulu din Crimea. Principele Gortiacoff este circumspectu. Pre candu agentii Franciei și ai Engliterei nadusiescu, a stinge foculu celu aprinsu de Rusi'a, acest'a este neintreruptu activa, a aprinde alte focuri. Agentii russesci umbla prin Bulgari'a, Romani'a, și Bosni'a, de ôrece insa crestiniile orientali nu se încrede Russei, nu voru avea subsapaturile, acestea — încātu se pôte vedea — nici unu resultatu. — Mai incolo anuntia corespondintele acel'a — un'a séu mai multe aventuri totu acolo ese lucrulu: Nu regele Sassoniei, ci imperatulu Maximilianu sa ocupe tronulu Poloniei restituinte!

Petropole, 2 Novembre. Unu manifestu imperatescu demanda completarea armatei și a flotei. Recrutarea in imperiulu întregu (patru din o mie de suflete) se va începe in 15 Ian. și se va fini in 15 Fauru 1867.

— Se comunica „Rom“ lui urmatôrele sciri tramise de a dreptulu din Sir'a, cu dat'a 5 Octobere, asupra luptei dintre Crețeani și Turci la 3 Octobere.

„Mustafa-Pasia a esitu cu 12 mii de soldati contr'a Crețianiloru, spre a-i alungă din positiunile lor. Lupt'a a tinutu mai multe ôre. Crețianii au perdutu 730 ômeni, 2500 de Turci au cadintu pe câmpulu batăliei. Mustafa-Pasia a fostu nevoitu sa se retraga, perdiendu și unu convoiu de munitiuni și de provisiuni scortatu de 150 Turci, cari au fostu atacati și batuti de o ceta de insurginti. Batelulu cu vapôre Paveliniou, grecescu, a transportatu in Creț'a 8 tunuri, 2165 butôie de ierba de pusca, 3000 pusce, 65 baluri de pei, 125,000 de cartucie, 10,000 de oca de plumbu și 450 voluntari esiti din armat'a regulata grecésca spre a luptă pentru liberarea Candiei. Desbarcarea s'a efectuitu cu fericire; numai 500 de butôie de ierba, 100 de pusce și 1000 de oca de plumbu au remasu pe vapôre din cauza ca apropiaraa corabieloru turcesci a silit'o a se departă înainte de a fi debarcatu totu. Urmărta in tempu de 8 ôre de turci, ea a jeusitu a scapă; in casu contrariu capitanulu și totu echipagiulu erau otariti a arde cu batelulu împreuna, dandu focu și corabieloru turcesci decâtu a se predă.

„Se astépta o nôua batalia, in care, dice corespondintia ce citămu, Grecii aveau credintia intr'o nôua victoria, căci între den-

sii domnesce entuziasmulu si curagiulu ce da idea liberarei patriei; de ora ce intre Turci frie'a si panica este forte mare."

Revista diuaristica.

Cetimu in Romanulu ;

Cu acesta ocaziune sa facemu cunoscutu ca diuariulu „Ordinea“, in Nr. seu de Dumineca conline, in revist'a politica, idei sanetosa si bine facatore din tote puncturile de privire, din cari punemu, chiaru aci subt ochii cetitoriloru nostri partea cea mai insemnata.

„Doue cestiuni importanti preocupa cu dreptu cuventu tote spiritele in momentul de fatia : recunoscerea Domnitoriului de catre Inalt'a Porta si puterile garanti, si miscarea electorale din care trebuie sa iesa corpurile legislative, conformu noiei constitutiuni.

„Recunoscerea Domnitoriului este o mare fericire pentru tie-ra, din doue puncturi de vedere.

„In sfara, ea este afirmarea cea mai puternica a nationalitatii romane si o proba conchidatoare de ce pote unu poporu care nu cere nimic'a contrariu justitiei si drepturiloru sele.

„Inlauntru, ea este sfersitul erei tentativelor de resturnare si a perturbabilor cari compromiteau periodicu siguranti'a si viitoriulu nationalitatii nostre.

„Scutiti de preocuparile politice esteriore, guvernulu si poporulu romanu n'au sa cugete de acum inainte decatu la ameliorarile de totu felulu ce starea tieci reclama imperiosu. Tote inteligintiele trebuie sa se consacre acum cestiuniloru interiori si practice, cestiuni vitali dela cari depindu, nu numai buna starea morale si materiale in presinte, dar inca consolidarea nationalitatii nostre si asigurarea viitoriului nostru.

„Si in adeveru se intempla cu poporele ca si cu individele. Prim'a conditiune a puterei lor in afara este o buna organizatiune in intru. Unu poporu minatu de intriga, de ignorantia, de desordine, trebuie sa renuntie de a juca unu rol in lume. Din contra, unu poporu bine organizatu inlauntru, nu pote decatu sa castige in lupta si nici o ambitiune nu este pre mare pentru densulu.

Spre a sustine cu esemple aceste bune si drepte invetiamente, ne da de exemplu pe Piemonte si pe Prussia, si ne arata cum prin respandirea instructiunei, prin organizarea administratiune, in financia, in armata, si tote aceste asiediate negresitu pe temeli'a cea larga si puternica a libertatitiei, au ajunsu a fi astadi, si un'a si alt'a, intre puterile cele mari ale Europei.

Dupa acestu frumosu si diu tote puncturile de privire adeveratu si bunu invetiamentu, diuariulu „Ordinea“, vine, printr'o deducere logica la viitorele alegeri si intre altele dice :

„Pentru ca unu cetatienu sa fia in stare a face parte din unulu din corpurile legiutoare, trebuie sa-i ceremu trei lucruri : sa fia onestu, inteliginte si energicu.

„Ceremu mai intai sa fia onestu, nu numai de acea onestitate vulgara care consista in a nu furá pung'a vecinului seu, dar de acea onestitate superióra care consista in a fi sclavulu datoriei sele — singur'a sclavia care convine omului de anima. Tota lumea se plange, si din nenorocire cu dreptu cuventu, ca marea rana a societatiei nostre este uitarea datorieloru ce positiunea sea impune fia-carui'a. Ne plangemu in sa de dens'a numai candu suferimu. Candu profitamu suntemu mai putinu severi. Nu trebuie sa mai fia astfelu. Improbitatea nu este numai o pata care desonorédia o natiune, este o nenorocire sociale. Nu este societate posibilu decá ea n'are virtutea dreptu fundamentu. Nu se zidesce unu edificiu pe noroiu.

„Sa alegemu dar omeni onesti. Sa nu incredintamu destinele nostre decatu in mani curate.

„Cu tote acestea, se nu confundamu pe adeveratii culpabili cu acei manjiti de calomnia. In dilele de lupte politice, se scie cu ce deplorabile inlesnire pasiunile se infarbanta la renumele altui'a. Sa nu fimu dintre acei cari credu ca ori ce arma este buna in fati'a unui inamicu. Mai curendu seu mai tardiu calomni'a revine la acelu care s'a servitu de dens'a, si lu omora. Inainte dar de a condamna, sa judecamu, si inainte de a judeca, se esaminamu cu nerabdarea unui sufletu dreptu care privesce ca o nenorocire personala culpabilitatea unui omu nascutu sub acelasi ceru si purtandu numele aceia-si tieri.

„Dar cu catu trebuie sa fimu circumspecti a judeca, cu atatu trebuie sa fimu nemilostivi in fati'a cinismului care se impodobesce cu rusinea sea, si a crimei care se imbraca cu impunitatea ei.

„Onestitatea este prtma conditiune a increderei nostre. Ea nu este singura. Onestitatea neinteliginte comite totu atatea gresiele ca si improbitatea abile. Ea este unu instrumentu orbu in mani dibaci, si adese ori unu ajutoriu mai multu datu releloru pasiuni.

Si mai la vale urmandu desvoltarea acestoru ideie sanetose dice :

„Curendu ca deputatii nostri sa fia inteliginti, noi nu ceremu ca sa fia toti invetiati. Suntu cestiuni speciale pentru cari numai bunulu simtiu este destulu. In multe circumstantie chiaru, preferamu simpl'a speriintia a unui omu practic in loculu vane-

loru teorie ale unui omu care n'a amblatu decatu prin carti. Amvediuulu omeni nutriti cu doctrine forte bune cadiendu in erorile cele mai straine, si omeni fara studiu, dar dotati cu unu simtiu dreptu, si obicinuiti cu practic'a afaceriloru, producendu rezultate miraculose.“

„Alegatori, momentul este gravu. Ve plangeti si cu tote acestea depinde de voi ca sa faceti a inceta caus'a plangeriloru vostre. Deca veti alege pe deputatii vostri in libertatea consciintiei si fara altu scopu decatu fericirea patriei, viitorulu va repara relele trecutului. Deca, prin indolintia seu prin ori ce altu motivu totu asiá de putinu avuabile, veti lasa destinele vostre in mani incapabili seu rele, sa nu ve acusat decatu pe insi-ve decá relele vostre se voru perpetua.“ —

Cetimu in revista politica a Organului rusescu, le Nord. dela 19 Octobre :

„Monitoriulu de sera consacra cea mai mare parte a buletinului seu ebdomadariu, afaceriloru Oriintelui. Elu pastréza o reserva prudente in ce privesce represiunea, asiá de desu anuntata, a insurectiunei candiote. Agitarea, dice elu, a perdutu astadi din gravitatea sea in insule si in provinciile elenice vecine cu Cret'a, si Creteanii insii paru mai putinu departati de a raspunde la apelulu impaciuitoriu ce Port'a le-a adresatu.“ Asta reserva este forte justificata prin scirile sosite din Candi'a eri sera si adl diminetia. Se confirma ca colonelulu Koroneos si alti patru-dieci de oficeri au esitu din servitiulu grecescu spre a merge in Candi'a, si ca insurgentii au primitu doue sute de butoie de ierba din Syra. Pe langa ucestea, o telegrama din Atene anuntia o noua victoria a Candiiloru asup'a Turciloru.

„Urmandu revist'a afaceriloru din Oriinte Monitoriulu de sera se felicita de arangiarea conflictului turco-romanu prin recunoscerea Principelui Carolu de Hohenzollern, si aduce aminte, cu asta ocaziune, ca cabinetulu dela Tuillerie a cerutu inca dela 1855 instalarea unui principe strainu pe tronulu molodo-romanu, combinare ce triumfa astadi. N'amu voi a turbura bucuri'a Monitoriului de sera; nu ne putemu totusi opri de a observa ca ceea ce a determinatu pe mai multe guverne a combata proiectulu ce a triumfatu acum, n'a fostu ideia insasi de a vedé unu principe strainu guvernandu pe Moldo-Romani, ci temerea ca acesta inovatiune sa n'aba consecintie periculose pentru integritatea imperiului otomanu. Aceste temeri erau ore chimerice? Conditiiunile ce au fostu puse de noulu ospodariu romanu la invoirea sea cu Port'a, respundu intr'unu modu elocinte ca nu erau; aceste conditiuni conducu suzeranitatea Sultanului la unu punctu asiá de micu incatu aproape a nu mai pute fi diarit (minimum a peu pres imperceptibile) si care cere a disparé si densulu. Turburarile ce au isbucnit in acelasi tempu in alte parti ale Turciei arata totudeodata pericolulu ce aru fi de a slabi intr'o parte legeturile de vasalitate ce lega pre crestini din oriente de guvernulu din Constantinopole, atunci candu pretinde a mantine in tote celelalte parti statu-quo. Deca bucuri'a Monitoriului de sera are sorgintea sea in sperantia ca arangiarea conflictului romanu pre bazele ce cunoscemu va produce in oriente o linisce durabile, este forte de temutu, dupa cele ce arataramu, ca acesta bucuria nu va fi prea lunga.

„Impartasimu in sa cu totul satisfacerea ce inspira foiei pre care o citaramu solutiunea contestariloru cari s'au radacatu de mai multi ani intre Turci'a si Muntenegru. Starea de lucruri creata in urm'a resbelului din 1862 era contraria independintiei traditionale a Muntenegrului si intretinea in acestu micu principatu o agitare periculosa. Totu diplomatiei franceze i atribuie Monitoriulu onorea acestei invoiri; dar ceea ce uita foi'a oficiale de a mentiona, este ca, de n'aru fi fostu influinti'a desfavorabile Muntenegriniloru, e-sercitata in 1862 de diplomati'a franceza la Constantinopole, starea de lucruri ce s'a modificatu acum n'aru fi esistatu nici odata.“

Despre diet'a Ungariei.

Diurnalu ofic. „Sürgöny“ (si acum si alte diuarie) aduce scirea, ca Majest. Sea c. reg., apostolica, prin preinalt'a-i determinatiune dela 30 Oct. a. c. s'a induratu pre gratiosu a ordina redeschiderea dietei Ungariei amanata prin pr. rescriptu reg. dela 24 Iuniu a. c. Ear in partea neofic. a numitului diurnalu, cetimu uramatóri'a provocare, ce presiedintele casei reprezentantiloru a adresatu la 2 Nov. fia carui dnu deputatu :

„Dle deputatu! Esc. Sea, cancelariulu Georgiu Mailath prin epistola-i ofic. dela 1 Nov. a. c. nr. 15,895 ce mi-a adresatu, me incunoscintia, ca — dupa ce in urm'a aretariloru ofic. [mai recinti epidemi'a ce a grasatu cu atata furia in capital'a tieci si in tinuturi sengurate ale ei, a scadiutu tare si incetarea-i totala se speréza in scurtu, — Maj. Sea c. r. ap. prin preinalt'a-i determinatiune dela 30 Oct. a. c. s'a induratu pre gratiosu a ordina, ca diet'a Ungariei, ce se amanase prin gratiosulu rescr. dela 24 Iuniu a. c. nr. 10,005, sa se conchiame de nou pre 19 Nov. a. c.

Esc. Sea mi face cunoscutu cuprinsulu acestui gratiosu rescriptu reg. cu acea ofic. recercare, ca sa comunicu preinalt'a determinatiune cu membrii casei reprezentantiloru, si sa facu dispsetiunile necesarie, ca diet'a conformu espresei intentiuni parin-

tesci a Maj. Sele, sa-si póta reapuca lucrările pre diu'a determinata.

In urm'a acestei provocări ofic. te rogu, dle deputatu, cá pentru continuarea desbaterilor dietali, sa te infatisiedi pre 19 Nov. a. c. in liber'a cetate reg. Pest'a loculu legalu alu dietei.

Pest'a la 2 Novembre 1866."

Datorint'a generala de a militá in Austri'a.

(„Presse“)

(Urmare si capetu.)

Insa puterea de aperiare a Germaniei nordice inca cresce in proportiuni cu multu mai insemnate, decátu a Austriei, de órece crescamentulu poporatiunei este cu multu mai insemnatu in federatiune, cá in statulu imperialu. Unu milionu de locuitori se inmultiescu in Prussi'a intr'unu anu cu 13,900, in Austri'a insa numai cu vre-o 8000. Numai in Franci'a se inmultiescu poporatiunea intr'o mesura mai mica, cá in Austri'a, si numai in Sassoni'a, ce se tine de federatiunea nordica germana (se inmultiescu) intr'o mesura mai mare, cá in Prussi'a. Astadi este numerulu poporului din Austri'a cu 3¹/₂ milioane mai mare, cá alu federatiunei nordice germane; in putine decenii ne va intrece Germani'a nordica, pre candu constitutiunea cea uóna de aperiare, carea este de a se introduce la noi, abia-si vafi ajunsu deplin'a sea valóre.

Causele, pentru ce se inmultiescu poporatiunea mai incetu asiá suntu de diferite, incátu nici nu póte omulu cugetá, ca acelea s'aru putea delaturá in secululu acest'a. Mai intáiu numerulu poporului se inmultiescu in tierile catolice mai cu incetulu, cá in cele protestantice. Celibatulu preotiloru si monastirile putínu influintia in privint'a acést'a; mai multe urmári aduce cu sine starea cea misera a tieriloru catolice, carea ingreueza casatori'a. Asemenea influintia are apasarea contributiunei si tempulu celu indelungatu pentru servitiulu militaru.

Soldatulu prussianu pasiesce, in tempu de pace, in etate de 23 celu multu 25 de ani iarasi in viet'i'a civila, celu austriacu tocmai in anii acei'a se tine la armata, in cari are aplecare mai mare spre casatoria; — fara privire la numerulu celu mare alu capitulantiloru, cari nici nu se mai casatorescu.

Cu cátu este numerulu casatoriloru mai micu, cu atát'a mai tare se inmultiescu numerulu mortiloru — cáci casatori'a este asecurarea cea mai buna a vietiei — iara numerulu nasceriloru scade. In Prussi'a se vinu pe unu milionu de locuitori 34,700 nasceri pe anu, in Austri'a insa, — pre cátu se póte vedé din isvórele cele debile statistice — numai vre-o 22,000. Numerulu tuturoru nasceriloru in federatiunea nordica germana face cam 900,000, in Austri'a numai 825,500 preste totu.

Disproportiunea acést'a pána acum s'au mai complanatu in Austri'a prin preponderanti'a cea mica a poporatiunei de genulu femeiescu, fatia cu celu barbatescu.

La cáte 1000 nasceri de genulu femeiescu se vinu in imperiu cam 1066 nasceri de genulu barbatescu, cu ce-va mai multi cá in alte tieri totu la numerulu acel'a alu nasceriloru de gen. femeiescu, nasceri de partea barbatesca. La cáte 1000 locuitori de partea barbatesca se vinu numai 1005 de partea femeiasca, precandu in alte tieri supranumerulu poporatiunei de genulu femeiescu se urca pána la 20 percente. Austri'a s'a numeratu pána la resbelulu italianu, intre statele acelea putine, in cari genurile-si tinu echilibrulu in privint'a numerulu. Prin cessiunea Venetiei se va stricá proportiunea, de órece regatulu lombardo-venetianu dintre tóte tierile pamentului produce dopa proportiune numerulu celu mai mare alu nasceriloru de genulu barbatescu. Dupa acést'a vine Croati'a, Slavoni'a, Voivodin'a si Banatulu.

Din cele díse se vede, ca Austri'a in privint'a trupeloru de aperiare la tempu, abia va putea fi egala cu federatiunea nordica germana; insa celu multu in cursu de diece ani va remané tare indereptulu puterei militare prussiene. Prin urmare introducerea datorintiei generale, de a militá, este o conditiune a vietiei pentru statulu nostru.

Spesele pentru aperiarea patriei au fostu redicate pána acum'a in Prussi'a 2—3 taleri, in Austri'a (dupa datele lui Czörnig) 2—3 taleri in tempu de pace. O inmultire cátu de neinsemnata a budgetului militaru nu mai póte suferi Austri'a, fara a-si derimá starea cea abia hunicica, de totu. Pentru aceea trebuie imputinati anii de servitiulu militaru la noi si mai tare, cá in Prussi'a; iara pentru complanarea exercitiului celui putínu in armat'a permanenta, sa se introduca crescerea militaré in scóle, radicandu-se prin acést'a invatiementulu elementariu.

Prin introducerea datorintiei generale de a militá pána in consecinti'a ultima s'aru delaturá totu odata si temerile, ce suntu legate de Prussi'a spre viitoriu. Scadiendu anii de servitiu in armat'a permanenta aru fi mai usioru de a formá o familie, si prin miciorarea sarcinei finantiale a tieriei s'aru imultí possibilitatea, de a putea sustiné o familia. Partea cea mai sanatósa corporale a poporatiunei, agronomii, aru fi mai crutiati; iara poporatiunea cetatiéna, invatjendu-se atáti'a recruti la ordine si curatiéna, aru fi cu multu mai sanetósa. In tempu de resbelu

aru remané agriculturai o parte din puterile ei active, cáci acést'a nu perde nimic'a prin grentatea resbelului, ci inca castiga prin scumpirea mijlóceloru de traiu; iara poporatiunea aceea, ce nu aru nici páne, si carea in resbelulu ultimú umblá cersindu si inmultia temerea poporului, aru puté face in armata servitiu pentru patrie.

Noi aci amu trecutu cu vederea folosurile ideale ale datorintiei generale de a militá si amu luatú in consideratiune numai partea cea materiala.

Tóta diu'a in carea se amana introducerea, aduce o dauna mare pentru statulu nostru. De s'aru face odata aceea, ce pestu putínu trebuie sa se faca si se va face. Energi'a, de a duce planuri la indeplinire, ne lipsesce, precandu propuneri bune avemu in abundantia. Cu propuneri bune insa este pardosita calea pána la „Königgrätz“.

Drumuri de feru in Transilvani'a.

„S. r. f. S. u. G.“ ne spune ca „Oest. Revue“ publica unu articulu intitulatu: „Unu rociu (retiea) de drumu de feru pentru monarchi'a austriaca.“ Se da cu socotel'a ca autorulu articulu aru fi ministrulu de comerciú baronulu de Wüllerstorff. Intre celelalte drumuri ale imperiului se insémna urmatórele care privescu pre Transilvani'a:

1) Dela Oradea-mare la Clusiu si Brasiovu pána la margine (fruntaria).

5) Dela Aradu la Alb'a Iuli'a, Sabiiu si Turnu rosiiu cu unu ramu in valea Jiiului si altulu pána la pasulu Buzelui.

3) Dela pasulu Buzelui preste Brasiovu, Alb'a-Iuli'a, Aradu, Esseg, pána la Trieste si Fiume.

Din prospectulu facutu din aceste linii nu se póte sci chiaru, deca autorulu articulu de mai susu intielege ca Brasiovulu are a se legá cu Alb'a-Iuli'a numai prin un'a séu prin dóue linii si adeca numai prin lini'a Brasiovu — Sabiiu — Alb'a Iuli'a, séu totudeodata prin lini'a Brasiovu — valea Ternáviloru — Alb'a-Iuli'a. Candu aru fi sa se realizeze liniéle in intielesulu din urma atunci tier'a Bârsei cu deosebire insa Brasiovulu si Saceele aru profitá fórté multu. La tóta intemplanca insa de doritu aru fi realisarea linielorú amintite in articulu mentionatu, pentrucá atunci comerciulu aru inviá si tier'a nóstra preste totu, in specie insa partile meridionale unde si spiritulu de speculatiune e mai mare si unde si productele (crude) de comerciú, séu se producu, séu se acuirea in mesura mai mare. Legatur'a Turnului Rosiiu cu pasulu Buzelui de o parte, iera de alta parte cu Sabiiulu si asiá dicendu cu cealalta Europa aru dá unu sboru mai mare, credemu, spiritului de speculatiune in Boiti'a, Resinari etc. si dóra aru radicá industri'a cea caduata a Porcesceniloru, cari din urma, pare ca si-au uitatu de premiulu ce Pa capatatu dela o espositiune din Londonu si cari pare ca suntu de credintia cá acum sa se odichnésca pre laurii secerati cu acea ocasiune, iera espositiunile urmatóre, ce se facu in capitalele lumei, sa nu mai scia de esistinti'a lorú.

Inca ce-va. Mai curendu séu mai tardu drumurile de feru voru veni. Óre voru veni ele numai pentru cá sa ne scóta materialulu crudu din tier'a cu ban? estini spre a ni-lu aduce prefacutu in manufacturi scumpe — si asiá drumurile de feru pe rendu sa ne scóta si productele si banisiorii cei mai avemu? Noi credemu, ca aceste producte, avendu noi lemne, ape si cu unu cumentu tóte mijlócele, sa se prefaca aici pe locu in manufacturi, si ca va fi cu scopu cá banisiorii ce a mai remasu pe aici pe cóle in pungile compatriotiloru nostri sa se prefaca in capitale spre a radicá industri'a. Noi credemu mai departe ca mai bine va fi deca cu materialulu nostru vomu face cá sa se dischida pietie de negociu aici in tier'a, decátu sa lasámu, ca lan'a etc. sa calatorésca pána in Austri'a, Moravi'a si Boemi'a spre a ni se intórcé de acolo cá fabricate inapoi. Pre lángá aceste amu mai avé si aventagiulu ca cesti de aici aru sci mai bine, cari suntu lipsele si trebuintiele nóstre pre aici, si asiá nu amu fi siliti, cá pre lángá marf'a din Boemi'a, Moravi'a si a. m. d. p. sa cumperámu si porturile si póte si unele din obiceiurile tieriloru din departare.

Atragemu dara atentiunea acelorú pre cari li privescu aceste. Nu pretindemu dela nimenea sa jure in cuvintele nóstre, ci sa mediteze asupr'a lucrului si sa escugete fia-vare cum are sa intempine viitorulu.

Sabiiu 26 Octomyre. Eri s'a tinutu siedinti'a comitetului Asociatiunei tranne románe.

Principatele románe unite.

Principele Romaniei a sositu in 21 Octomyre la 2¹/₂ óre dupa amédi, din caletori'a sea dela Constantinopole, la Bucuresci si fu intempinatu de poporu cu entusiasmu. La Barier'a Sierban voda fu intempinarea cea dintáiu de locut. de Primariu, de garda, de corporatiuni de unu escadronu de cavaleria; la palatu de demnitariloru statului cu care ocasiune Metropolitulu rosti urmatórele:

Mari'a T'a! „Dorintele atâtu de ferbinti și atâtu de legitime ale poporului român s'au indeplinit. Clerulu multumindu pre puternicului pentru toate cele ce s'au indeplinit în favoarea unui popor atâtu de încercat, vede în înaltăimea Văstra pe binecredinciosul seu alesu, pe capulu seu legitim și prea iubit.

„O era de marire, de progresu și de prosperitate s'a deschisu pentru poporul român. Fa-o Mari'a T'a, glorioasă și îmbelsiugată în binefaceri. Lasa-ne fericirea de a pastră aducerea aminte a marilor Tale fapte și de a binecuvânta providența, care Te-a pus în capulu unui popor atâtu de blandu și de credinciosu.

„Domnesce, Mari'a T'a, fericitu și în pace! Fii mare! Clerulu român Ve binecuvântă din tota anim'a sea. Caldurósele și sincerele urări Ve voru întovarasii pe calea cea mare, pe care cerulu V'a deschis'o!”

Mari'a Sea a respunsu:

„Multumescu clerulu pentru binecuvântările sele. În călători'a mea la Constantinopole am mersu în biseric'a muma că sa rogu pe Dumnezeu de a-mi dá puterea că sa continuu misiunea ce providența mi-a impusu.”

— În Monit. se publica următoarea depesă din Constantinopole:

Astadi, la 27 ale curentei, dimineți'a, presedintele consiliului, Kiprisli Mehemed-Pasia și Kyamil-Pasia au venit să viziteze pe Mari'a Sea, internunciulu Austriei în uniformă de Feld-Maresialu urmatu de toti secretarii internunciaturei, ministri Belgiei și si Olandei cu secretarii legatiunii lor, Patriarhulu ecumenicu cu arhiiepulu de Cysicu și Eppulu de Nicea, ambasadorele Angliei insarcinate cu trebile Franciei și Italiei, ministrulu Greciei însoțitu de secretarii lor au facutu asemenea visita principelui. Antâulu secretariu alu legatiunii Rusiei, consilierulu legatiunii Persiei, dragomanulu legatiunii Svediei au venit înca de dimineți'a să feliciteze pe Mari'a Sea. Principele au facutu o preumblare în orasiu și pe urma a intr'unitu la prandiu pe reprezentantii celorlalte dăne curti rude, ai Portugaliei și Prussiei.

La 28 ale curentei Mari'a Sea s'a dusu să faca visita privata altetiei sele Aali-Pasia la care a petrecutu dimineți'a. Ministrulu Americiei, însoțitu de antâulu seu dragomanu, a venit să complimenteze pe principele. Două delegati ai Patriarhului Ierusalimului au venit asemenea din partea Patriarhului. Principele a esitu încognito și a vizitatu bazarulu și diferitele curiosități ale orasiului. În acestu momentu, toate guvernele au complimentatu pe rendu pe Mari'a Sea. Spani'a singura s'a abținutu.

Varietăți.

*(Colera în Sabiin.) Se întielege, ca ómenii impluti de grigia din scirile cele atâtu de dese din toate părțile, la cea dintâiu seire despre aretarea acestei epidemii și aici în locu, s'au aretat foarte susceptibili. În preocupatiunea lor, ómenii au atribuitu epidemiei ori ce bolnavire și chiar și casuri de mórte. Adou'a se'u a trei'a di in sa au esitu la lumina, ca nu coler'a, ci alte neputințe seu bóle au fostu caus'a unor victime triste. — Cu toate aceste s'au aretat și câte unu casu singuratecu de colera.

*(Usurare în comunicatiunea comeriei a la.) Dela 1 Novembre n. 1866 scade adausulu vamalu (Zollzuschlag) pus în loculu tacselor de contumacia (la 1849, 2 Fauru) pe marfele ce intra pre la frontariile Bucovinei, Transilvaniei, Banatului, Slavoniei, Croatiei și ale Carlstadtului.

*(Români, soldatici r. austr., cá prisionieri la Prussiani în Lipsia.) Precum audim soldatii ces. reg. austriaci de natiunalitate româna, ce se aflara în yer'a trecuta cá prisionieri în Lipsia, avura norocirea de a fi foarte parintesc și amicabile primiti și tratati de cátra P. Archimandritu Valerianu, dela capel'a româna de acolo. Cuvios'i a sea, ni se spune, ca îi invitá dupa seratiulu ddiescu la sine la câte unu dejunu, pre lângă aceea le implinea, candu erá de lipsa și trebuințele spirituale.

*(Miscări confesiune în Bóemia.) În biseric'a evangelică a St. Clementu au trecut de unu numeru de romano-catolici la biseric'a evangelică. — „Nar. L.” publica o adresa de recunoscintiă din Carolinenthal providuta cu mai multe sute de subscriptii pentru pusetiunea lor, ce au luat încontr'a colonisării iesuitilor în Prag'a. Intre acestea se afla și subscrierea mai multor municipalități de amendou natiunalități.

*(Privitoriu la alegerile din Romani'a cetimu în „Ref.”) Convinsu ca fia-care judetiu i-si cunósce ómenii sei pentru ai alege deputati pentru camerele viitoare, noi ne marginim a recomandá numai pe candidatii colegiului alu 3-lea. Acesti'a suntu: Ioann Eliade Radulescu, Papiu Ilarianu, Cesaru Boliacu, Mahael Cogalniceanu, Dimitrie Bolintianu, Vasile Paap'a.

*(Unu invatietoriu comunale, în Romani'a munteana, i se dá 50 lei pe luna! ádeca mai puțin cá unu argatu! Pe lângă acést'a argatulu capata locuinta, mancare, și i-si primesce simbria regulatu pe fia-care luna; pe candu invatietoriulu nu i se dá nici macaru unu surcelu sa-si atitie foculu; și pe candu elu nu-si primesce salariulu decâtu dupa unu anu de dile! — dice „Reform'a.”

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea.

Nr. 39—1 Publicare de Concursu.

Devenindu în vacantiá unu stipendiu de 80 fl. v. a. destinat pentru unu tineru ascultatoriu de drepturi în patria: Comitétulu Asoc. tranne române, amesuratu decisiunii aduse în sedinti'a din 6 Novembre c. n. a. c. publica prin acést'a Concursu, cu terminulu pâna la finea lui Novembre dupa cal. nou a. c.

Competitorii la acestu stipendiu voru avé pâna la defiptulu terminu a-si tramite la Comitétulu Asoc. tranne, concursesele sale providute: a) cu atestatu de botezu; b) cu testimoniulu scol. despre progresulu în studia cum și despre purtarea morala, în urma c) cu testimoniulu demnu de credintiá despre lipsirea mijlocelor materiale spre a puté continuá invetiaturele. *)

Din sedinti'a Comitétului Asoc. tranne române, tinuta la Sabiu în 6 Novembre c. n. 1866,

*)Celelalte diuarie române, înca suntu rugate a reproduce în colónele sele acestu Concursu.

Nr. 39—1 Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a comunala gr. or. din Pareu în Distr. Fagaratîal, se deschide concursu pâna la 8 Novembre a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu de 100 fl. v. a. cuartiru liberu cu 2 despartieminte în edificiulu scólei, și lemne câte voru fi de lipsa pentru încalditu.

Concurentii pâna la terminulu pusu, voru avea a-si asterne cererile sale scrise de mân'a toru proprie providute cu documentele recerute timbrate ca au absolvatu cursulu pedagogicu seu clericalu, avendu cunoscinti'a tipiculu — și alu cantáriloru bisericesci — la subscrisulu Scaunu protopopescu.

Fagarasiu 20 Octobru 1866.

Scaunulu Protopopescu gr. or. I alu Fagarasiului.

Petru Popescu,

Protop. și Inspect. Distr. de scóle.

Nr. 37—2 Concursu.

Pentru ocuparea postului de invatietoriu la scól'a comunala gr. or. din Rotbavu în districtulu Brasiovului, se deschide concursu pâna la 25 Octobru a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu de 70 fl. v. a. și anume 40 de fl. din cas'a alodiala, și 30 fl. dela poporu, și cuartiru liberu.

Concurentii pâna la terminulu pusu sa se adresadie la subscrisulu cu documentele necesarie, documentandu și aceea, ca sciu cantáriloru și tipiculu bisericescu.

Brasiovu în 12 Octobru 1866.

Ioann Petricu

Protopopu alu II. alu Brasiovului

Nr. 38—1 Concursu.

Statiunea de notariu în Comunele Racoviti'a, Siebesiu de susu, și Siebesiu de josu, Scaunulu Sabiului, au devenitu vacanta. — Cu acést'a este impreunatu unu salariu anualu de 300 fl. v. a. cuartiru liberu și 8 orgii de lemne. —

Competentii voru avea a asterne rogáriloru lor bine instruate celu multu pâna în 18 Novembre 1866 la oficiulu subsemnatu.

Sa observéza ca la acést'a statiune acei'a se voru preferá, carii avendu cunoscinti'a afaceriloru notariale, voru cunósce limb'a germana și româna în vorbire și scriere.

Sabiu 31 Octomvru 1866.

Inspectoratul Cercului Talmaciu.

Prețurile de piațá

din Sabiu, Vineri în 25 Oct. (6 Nov.) 1866.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemtiésca (Metzen)*	4	13
„ „ mijlocu „	3	87
„ „ códa „	3	60
Secoara de frunte galét'a nemtiésca (Metzen)*	2	80
„ de mijlocu „	2	73
„ de códa „	2	67
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen)*	1	60
„ „ mijlocu „	1	47
„ „ códa „	1	33
Cucuru zulu galét'a nemt. (Metzen)*	2	80

*) 3 galete nemtiési suntu 2 galete ardelenési.

Burs'a de Vienn'a.

Din 25 Octobru (6 Novem.) 1866.

Metalicele 5%	59 35	Actiile de creditu	150 60
Imprumutulu nat. 5%	66 35	Argintulu	127 50
Actiile de banca	714	Galbinulu	6 11 5/10

Editur'a și tipariulu tipografiei archidieceesane.